

جلد چہارم
برہین قرآنی (۱)
حکایت

از سید علی ہاشمی

محمد تقی فیاض بخش ❁ فروری

www.KitaboSunnat.com

سرشناسه: فیاض بخش، محمدتقی، ۱۳۳۲ -
عنوان و نام پدیدآور: ولایت و امامت از منظر عقل و نقل /
محمدتقی فیاض بخش، فرید محسنی.
مشخصات نشر: تهران: فردا، ۱۳۹۶ -
مشخصات ظاهری: ج.
شابک:

دوره: ۴-۹۹۸۱۹-۶۰۰-۹۷۸

ج. ۱: ۸-۶-۹۴۵۰۲-۶۰۰-۹۷۸

ج. ۲: ۹-۳-۹۹۸۱۹-۶۰۰-۹۷۸

ج. ۳: ۵-۳-۹۹۸۱۹-۶۰۰-۹۷۸

ج. ۴: ۶-۰-۹۹۸۱۹-۶۰۰-۹۷۸

ج. ۵: ۷-۷-۹۹۸۱۹-۶۰۰-۹۷۸

ج. ۶: ۸-۴-۹۹۸۱۹-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیفا

یادداشت: ج. ۴-۶ (چاپ اول: ۱۳۹۷) (فیفا).

یادداشت: کتابنامه.

مندرجات:

ج. ۱. براهین عقلی.

ج. ۲. براهین اجتماعی.

ج. ۳. براهین فلسفی و عرفانی.

ج. ۴. براهین قرآنی ۱.

ج. ۵. براهین قرآنی ۲.

ج. ۶. براهین قرآنی ۳.

موضوع: ولایت

Sainthood*

موضوع: امامت

Imamate

موضوع: ولایت - جنبه های قرآنی

موضوع: Sainthood* - Qur'anic teaching

موضوع: امامت - جنبه های قرآنی

موضوع: Qur'anic teaching

شناسه افزوده: محسنی، فرید، ۱۳۴۴ -

رده بندی کنگره: ۱۳۹۶ ۸/ف۹۸۱۳۳۳/۸ BP

رده بندی دیویی: ۱۹۷/۴۵

شماره کتابشناسی ملی: ۲۸۹۰۴۴۰

مؤسسه فرهنگی هنری جلوه نور محمدی ﷺ

تلفن: ۰۹۰۳۳۹۸۷۹۹۰، (۰۲۱) ۳۳۹۸۷۹۹۰

سایت: www.jelveh.org

عنوان کتاب: ولایت و امامت از منظر عقل و نقل

(جلد چهارم: براهین قرآنی؛ بخش اول)

مؤلفان: محمدتقی فیاض بخش، فرید محسنی

بازبینی علمی: محمدهادی فیاض بخش

ویراستاری: امور پژوهشی مؤسسه جلوه نور

محمدی ﷺ

بازبینی منابع: سعید خیابانی

ناشر: انتشارات فردا

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۷

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

مرکز پخش: ۰۹۱۲۷۹۷۴۷۵۰

شابک: ۶-۰-۹۹۸۱۹-۶۰۰-۹۷۸

شابک دوره: ۶-۴-۹۹۸۱۹-۶۰۰-۹۷۸

براهین شش جلد در یک نگاه

جلد چهارم - براهین قرآنی (۱)

جلد اول - براهین کلامی

مقدمه

برهان اول ♦ آیه ولایت
برهان دوم ♦ آیه امامت
برهان سوم ♦ آیه خلافت
برهان چهارم ♦ آیه تنفیذ
برهان پنجم ♦ آیه اربعه
برهان ششم ♦ آیات هدایت
برهان هفتم ♦ آیه اکمال
برهان هشتم ♦ آیه نور
برهان نهم ♦ سورۃ قدر
برهان دهم ♦ آیه صراط المستقیم
برهان یازدهم ♦ آیه شفاعت
برهان دوازدهم ♦ آیه شهادت

جلد پنجم - براهین قرآنی (۲)

برهان سیزدهم ♦ آیه اجتناب
برهان چهاردهم ♦ آیه رؤیت اعمال
برهان پانزدهم ♦ آیه حبل الله

جلد دوم - براهین اجتماعی

برهان چهارم ♦ امام؛ حاکم الهی
برهان پنجم ♦ امام؛ امین الهی
برهان ششم ♦ امام؛ راهنمای عقول
برهان هفتم ♦ امام؛ هادی به عالم ملکوت
برهان هشتم ♦ امام؛ هادی به مقام مخلصین

جلد سوم - براهین فلسفی و عرفانی

برهان نهم ♦ امام؛ پاسخ به سعادت طلبی انسان
برهان دهم ♦ امام؛ واسطه فیض الهی
برهان یازدهم ♦ امام؛ غایت از آفرینش
برهان دوازدهم ♦ امام؛ اشرف نوع انسانی

برهان شانزدهم ♦ آیه سلام

برهان هفدهم ♦ آیه علم الكتاب

برهان هجدهم ♦ آیه تأویل

برهان نوزدهم ♦ آیه تعلیم کتاب و حکمت

برهان بیستم ♦ آیه وارثان کتاب

برهان بیست و یکم ♦ آیه حفظ امانت

برهان بیست و دوم ♦ آیه رد الامور

برهان بیست و سوم ♦ آیه نعیم

برهان بیست و چهارم ♦ آیه مودت

جلد ششم - براهین قرآنی (۳)

برهان بیست و پنجم ♦ آیه مباحله

برهان بیست و ششم ♦ آیه نه

برهان بیست و هفتم ♦ آیه تطهیر

برهان بیست و هشتم ♦ آیه رکیه

برهان بیست و نهم ♦ آیه اهل الذکر

برهان سی ام ♦ آیه صادقین

برهان سی و یکم ♦ آیه بیت الله الحرام

برهان سی و دوم ♦ آیه ملک عظیم

برهان سی و سوم ♦ آیه امر به معروف

برهان سی و چهارم ♦ آیه صلۀ رحم

برهان سی و پنجم ♦ آیه استقامت

برهان سی و ششم ♦ آیه اقامۀ وجه

برهان سی و هفتم ♦ آیه تکریم والدین

برهان سی و هشتم ♦ آیه بصیرت

برهان سی و نهم ♦ آیه سفیران الهی

برهان چهلیم ♦ آیه نفر

سخن آخر

آنچه در براهین عقایی این موسوعه پیرامون اثبات ولایت و امامت عامّه بیان گردید، برگرفته از قرآن و روایات صادره از مقام عصمت بود. در این مجموعه، موضوع «ولایت» و «امامت» در قلم مورد بحث قرار می‌گیرد. برای روشن شدن شیوه و روش تدوین این بخش از مطالب، قبل از بیان براهین قرآنی، لازم است تا ابتدا جایگاه قرآن و مسئله ولایت در اسلام از جهات مختلف به اختصار مورد بررسی قرار گیرد.

قرآن در اسلام

قرآن والاترین معجزه پیامبر گرامی اسلام ﷺ است؛ کتاب قسطی که در تبیین معارف الهی، نه تنها پروردگاران معلقات سبعة و صاحبان شعرا و ادب تازی را در بلاغت و شیوایی بیان مبهور خود نمود، بلکه هیچ کس نتوانست در عمق و محتوا، در طول پانزده قرن نورافشانی بر عقول و قلوب بشریت و قیومیت بر افکار و ادیان و مذاهب گوناگون توحیدی و غیره، با آن حتی در یک سوره کوتاه هم‌اوردی کند و در تحدی با کتاب الهی، سخنی به عمق و زیبایی و متانت قرآن بر زبان جاری نماید.^۱

۱- «وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِثْلِهِ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۲۳﴾ فَإِنْ لَمْ تَفْعَلُوا وَلَنْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا النَّارَ الَّتِي وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارُ أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ ﴿۲۴﴾ (البقرة، ۲۳ و ۲۴).

امام هشتم علیه السلام در بیان نورانی خود، به شکلی اجمالی اما گویا، قرآن را چنین توصیف می فرمایند:

«قرآن، ریسمان محکم خدا و دستگیره ای استوار و راه برتر پروردگار است؛ همگان را به بهشت هدایت می کند و از آتش دوزخ می رهااند؛ با گذر روزگاران، کهنه نمی شود و بر اثر تکرار بر زبان ها، بی رونق و ملال آور نمی گردد؛ زیرا قرآن، برای زمانی خاص قرار داده نشده؛ بلکه راهنما و برهان و حجتی برای همه مردمان در نظر گرفته شده است. باطل، از پیش و پس، به قرآن راه نمی یابد؛ نازل شده از سوی خداوند حکیم و ستوده شده است.»^۱

قرآن در بیان رسول خدا صلی الله علیه و آله، سفره گسترده و خوان کرم الهی برای میهمانان پروردگار در دنیا است.^۲ در این تعبیر، صاحب خانه مولای کریمی است که رعایای خود را با ضیافت خاص فرا خوانده است و علاقه مند است که همگان دعوت او را بپذیرند. او اکرم الاکرمینی است که به میزان کرم خود، سفره ای رنگین با غذاهای متنوع و متناسب با ذائقه های گوناگون مدعوین گسترده است؛ تا هر کس با هر سلیقه و دلیقه ای که دارد، بهره خود را از خوان کرم مولی بردارد. خالق عالم، با تنزیل قرآن سفره ای به پهنای تاریخ بشریت و با میهمانانی به عدد مؤمنان درگاهش گسترده است؛ تا انسان ها در هر طبقه و با هر میزان استعداد و قدرت درک و معرفت، بتوانند از چنین خانی به نوشایسته متنعم گردند. امیر مؤمنان حضرت علی علیه السلام نقل فرموده است که روزی پیامبر خدا صلی الله علیه و آله طی خطبه ای فرمودند:

۱- «هُوَ حَبْلُ اللَّهِ الْمَتِينِ وَ عُرْوَةُ الْوُثْقَى وَ طَرِيقَتُهُ الْمُنْتَلَى الْمَوْدِي إِلَى الْجَنَّةِ وَالْخُلُقِي مِنَ النَّارِ لَا يَخْلُقُ عَلَى الْأُورْمَةِ وَلَا يَبْعَثُ عَلَى الْأَلْسِنَةِ لِأَنَّهُ لَمْ يُجْعَلْ لِرِمَانٍ دُونَ زَمَانٍ بَلْ جُعِلَ دَلِيلُ الْبُرْهَانِ وَالْحُجَّةُ عَلَى كُلِّ إِنْسَانٍ، «لَا يَأْتِيهِ الْبَاطِلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مِنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ» (عیون أخبار الرضا علیه السلام (ط) جهان، ۱۳۷۸ هـ.ق، ج ۲، ص ۱۳).

۲- اشاره به حدیث نبوی صلی الله علیه و آله است که فرمودند: «إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ مَادِبَةُ اللَّهِ، فَتَعَلَّمُوا مِنْ مَادِبَتِهِ مَا اسْتَطَعْتُمْ، إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ حَبْلُ اللَّهِ، وَالْثَوْرُ الْمُتَمِينُ، وَالشِّفَاءُ النَّافِعُ، عِصْمَةٌ لِمَنْ تَمَسَّكَ بِهِ، وَجَاهَةٌ لِمَنْ اتَّبَعَهُ، لَا يَزِيغُ فَيَسْتَعْتَبُ، وَلَا يَعْوَجُّ فَيَقْوَمُ، وَلَا تَنْقُضِي عَجَائِبُهُ، وَلَا يَخْلُقُ عَنْ كَثْرَةِ الرَّدِّ، فَاتْلُوهُ، فَإِنَّ اللَّهَ يَأْجُرْكُمْ عَلَى تِلَاوَتِهِ بِكُلِّ حَرْفٍ عَشْرَ حَسَنَاتٍ» (جامع الأخبار (للشعیری) (ط. مطبعة حیدریه، بی تا)، ص ۱۱۴، ح ۲۰۰؛ بحار الأنوار (ط. دار احیاء التراث العربی، ۱۴۰۳ هـ.ق)، ج ۹۲، ص ۱۹، ح ۱۸).

«ای مردم! شما در زمان صلح و آرامش هستید و بر مرکبی روانید که شما را به سرعت به سوی سفر آخرت می برد و روز و شب شتابان، شما را به طرف سربازی دیگری می راند. شاهد بوده اید که شب و روز و خورشید و ماه، هر جدیدی را که می کنند و هر دوری را نزدیک می گردانند و هر وعده و وعیدی را به انجام می رسانند. پس، برای مسابقهٔ دور و دراز و پیمودن مسیر سخت و طولانی، زاد و توشه فراهم آورید.

در این هنگام، جناب مقداد بن اسود برخاست و گفت: «ای پیامبر خدا ﷺ! می فرمایی چه کنیم؟» حضرتش فرمود: «دنیا، سرای بلا و ابتلا و به سر آمدن و نیست شدن است. پس، هرگاه روزگار و فتنه های زمانه همچون پاره های سب تار بر شما هجوم آورد و حق از باطل بر شما مشتبه گشت، به قرآن روی آورید. قرآن، شفیع است که شفاعتش پذیرفته است و شاکي و خصمی است که شکایتش قبول می شود. هر که آن را در زندگی فراروی خود قرار دهد، او را به سیرت بهت هدایت می کند و هر که پشت سرش اندازد، او را به دوزخ می کشاند.»

حضرت در ادامه فرمودند:

«قرآن، راهنمایی است که راه را، خوبی نشان می دهد؛ کتاب تفصیل و روشننگری و تحصیل حقایق و جداکننده حق از باطل است و شوخی بردار نیست. قرآن ظاهری دارد و باطنی؛ ظاهرش حکم و فرامین الهی و باطنش علم خداوند متعال است. ظاهر آن، محکم و استوار و بادشستس عمیق است. قرآن دارای حدودی ژرف است و ژرفایش نیز اعماقی دارد. گفتی هایش بی شمار و عجایب و غرایبش کهنه و تمام شدنی نیست. چراغ هدایت و پرتوگاه های حکمت، در قرآن اند. او راهنمایی به سوی معرفت و شناخت برای کسی است که عدل و انصاف در فهم معارف داشته باشد.»^۱

۱. «... فَإِذَا التَّبَسَّثَ عَلَيْكُمْ الْأُمُورُ كَقَطْعِ اللَّيْلِ الظُّلُمِ، فَعَلَيْكُمْ بِالْقُرْآنِ... هُوَ الدَّلِيلُ يَدُلُّ عَلَى السَّبِيلِ وَهُوَ كِتَابُ تَفْصِيلٍ وَبَيَانٍ وَتَحْصِيلٍ، هُوَ الْفَضْلُ لَيْسَ بِالْهَزْلِ؛ وَلَهُ ظَهْرٌ وَبَطْنٌ، فَظَاهَرُهُ حُكْمُ اللَّهِ وَبَاطِنُهُ عِلْمُ اللَّهِ تَعَالَى. فَظَاهَرُهُ وَبَيِّنٌ وَبَاطِنُهُ عَمِيقٌ؛ لَهُ نَحْوٌ وَعَلَى نَحْوِهِ نَحْوٌ، لَا تُخَصِّي عَجَائِبُهُ وَلَا تُبَيِّنُ غَرَائِبُهُ، فِيهِ مَصَابِيحُ الْهُدَى وَمَنَارُ الْحِكْمَةِ وَدَلِيلٌ عَلَى الْمَعْرِفَةِ لِمَنْ عَرَفَ النَّصْفَةَ.» (النوادر النذرية) (ط: دارالكتاب).

سناء، ص ۱۴۳، ج ۱۹۷.